

Pensaskanervavarvikot

Alpina vattendrag med klådris längs stränderna

Koodi: 3230

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

ALP suojelutaso suotuisa, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Pensaskanervavarvikot ovat jokivarsien soraikoilla tulvavesien vaikutuspiirissä esiintyviä matalia pensasmaisia kasviyhdyskuntia. Tulvan aiheuttama hienojakoisen maa-aineksen eroosio ja toisaalta kasautuminen on luontotyyppille olennaista, ja pensaskanerva valloittaa tehokkaasti kasvittomia sorarantoja ja veden alta paljastuvia särkkiä. Seuralaislajit vaihtelevat kasvupaikan vedenkorkeuden tai iän (vasta paljastunut–umpeenkasvanut joenuoma) mukaan. Voimakkaan tulvan alueilla pensaskanerva kasvaa usein yksin ilman seuralaislajeja. Hieman korkeammalla kasvavien pensaskanervien seurana on usein pajujen lisäksi hiekkaisten ketojen lajeja. Kasvillisuuden sulkeutuessa kuivuneissa joenuomissa tavalliset varpukasvit valtaavat alaa ja pensaskanerva häviää.

Pensaskanerva on ainoa Suomessa esiintyvä tamariskikasvien heimoon kuuluva laji, ja sen esiintymisalue ulottuu Pyreneiltä Keski-Aasiaan. Pensaskanerva on arvioitu Suomessa silmälläpidettäväksi (NT) lajiksi.

Luonnontilaisuuden kannalta olennainen piirre pensaskanervan esiintymisjokien varsilla on luontaisen jokidynamiikan toimivuus, jolloin uusia kasvupaikkoja paljastuu eroosion

seurauksena. Luontaiseen kehitykseen kuuluu toisaalta myös se, että vanhat joenuomat kuivuvat ja niiden kasvillisuus sulkeutuu.

Levinneisyys

Suomessa pensaskanervavarvikkoita esiintyy vain Utsjoella Pulmankijärven ympäristössä, kahden Pulmankijärveen laskevan joen varrella. Suomen pensaskanervavarvikot liittyvät Norjan Tromssasta Kirkkoniemeen ulottuvaan pensaskanervavarvikkojen esiintymisalueeseen.

Nykytila ja uhkatekijät

Pensaskanervavarvikot ovat säilyneet esiintymisalueellaan hyvin, ja niistä on vanhaa tietoa jo 1920–1950-luvuilta alkaen. Jokivarsien rakentaminen sekä rantojen voimakas käsitteily esimerkiksi ruoppaamalla tai maamassoja siirtämällä voi olla haitallista. Suurin osa pensaskanervavarvikkoista sijaitsee Natura 2000 -alueilla.

Kuva: Saara Tynys